

JAN DE CLERCK

(Oostende 1881-1962)

ONDERGESNEEUWDE STRAAT IN CHEAM (1916)

Olie op doek

52 X 73 cm

Getekend onderaan rechts

Oostende, Museum voor Schone Kunsten (inv. -/35)

Na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog reageerden de ouders van Jan DE CLERCK zoals zovele landgenoten paniekerig bij het horen van de onheilspellende berichten over de wandaden van de Duitse soldaten tijdens hun invasie van België. Zij vluchtten het land uit; per garnaalboot ging het naar Engeland.

Na een korte periode van onzekerheid en desorganisatie, vonden ze tenslotte een onderkomen te Worcester Park, zo'n 18 à 20 km ten zuiden van het centrum van Londen.

Vlak in de buurt waren er heerlijke groenzones als Richmond Park, Hampton Court en Clarendon Park.

Ten Westen, op zo'n 6 km was er Kingston-upon-Thames. Een lieflijke omgeving met hier en daar grote watervlakken.

Plaatsjes in de buurt - landelijk nog - waren Malden, Teddington, Twickenham en Cheam. Het zijn plaatsnamen die vertrouwd klinken voor hen die het werk uit DE CLERCK's Engelse periode kennen.

Jan DE CLERCK was er bijzonder actief als scheppend kunstenaar en medeorganisator van een aantal artistieke manifestaties van en voor andere Belgische kunstenaars "in ballingschap".

Hij was een actief lid van de "Thames Valley Art Club" die zowel beroepsmensen als betere dilettanten uit de regio verenigde. Hij stelde een paar maal tentoon in de groepssalons van die club.

Reeds in maart 1915 stelde hij een gezicht op Cheam tentoon: "The first snow. Cheam village". Dit was in de "Belgian Exhibition of Modern Art" in de Municipal Art

Gallery te Kingston-upon-Thames. Wellicht betrof het een eerste versie van het hier afgebeelde schilderij dat 1916 gedateerd is.

Tijdens de grote DE CLERCK-retrospectieve in het museum van Schone Kunsten was trouwens nog een schilderij te zien - onafgewerkt - dat dezelfde straat voorstelt evenwel zonder sneeuw.

In dit tableau spreekt DE CLERCK een sterke taal: ruwe borsteltrekken en een gedurfd kleurgebruik dat gebaseerd is op de impressionistische kleurtheoriën maken van deze "Straat te Cheam" een krachtig werk dat een heel andere uitstraling heeft dan zijn post-impressionistische streepjesschilderijen.

Bij vele Vlaamse tijdgenoten-kunstenaars vinden we die stijl kortstondig als een soort overgang van impressionisme naar expressionisme.

Bij DE CLERCK echter wordt die lijn niet doorgetrokken.

In 1917 en 1919 zou het toen nog landelijke Cheam - anno 1990 opgeslorpt door de uitbreiding van de grootstad - DE CLERCK opnieuw inspireren: in die jaren voltooide hij een gezicht op Cheam, twee maal dezelfde straat in een wat vervallen buurt, uit dezelfde gezichtshoek. De stylistische benadering is echter anders in beide gevallen.

Doorheen zijn gezichten van Cheam voelen we het zoeken van een kunstenaar tijdens een kritische periode, niet alleen in zijn eigen leven, maar ook in het bredere perspectief van de schilderkunst als dusdanig.

Mevr. E. VERCRUYSSSE - HAEGHEBAERT
Schepen van Cultuur